

Ekonomistyrningspolicy

Innehåll

Inledning och syfte.....	3
Ansvar och befogenheter.....	3
Budget.....	4
Driftsbudget	4
Ramfinansierad verksamhet.....	4
Resursfördelningsmodell.....	4
Nämndsbudget	5
Detaljbudget.....	5
Tilläggsanslag.....	5
Investeringsbudget	5
Principer för investeringar	5
Omdisponering och justering av budget.....	6
Omdisponering av driftsbudget.....	6
Lönejusteringar.....	7
Huvudprinciper för ekonomistyrningen.....	7
Planering – mål och budget.....	8
Finansiella mål för god ekonomisk hushållning.....	8
Taxor och andra avgifter	8
Uppföljning och utvärdering.....	8
Delårsrapport	8
Årsredovisning	9
Kapitalkostnader	9
Kommunens lån.....	9
Resultatutjämningsreserv (RUR).....	9

Inledning och syfte

Ekonomistyrning är processen att *planera, genomföra och kontrollera* de ekonomiska resurserna i en organisation. Norbergs kommuns ekonomistyrningspolicy fastställer regler och principer för ekonomistyrningen i hela kommunen. Det grundläggande syftet är att skapa effektivitet i kommunens ekonomiska planering och uppföljning samt i det samlade resursutnyttjandet.

Enligt kommunallagen (2017:725) 11 kap ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt om riktlinjer för medelsförvaltningen. Om kommunen har en sådan resultatutjämningsreserv som avses i 11 kap. 14 §, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den. Kommunen ska också tillämpa lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)

Ansvar och befogenheter

Nämndernas ansvar och befogenheter fastställs av kommunfullmäktige i reglementet för respektive nämnd. Nämnden är ansvarig för den verksamhet som bedrivs och att de resurser som kommunfullmäktige tilldelat i budgeten används på så sätt att målen för verksamheten uppnås.

Vid befarat underskott är nämnden skyldig att vidta åtgärder. Om den beslutade budgeten visar sig otillräcklig ska nämnden i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom sin samlade ram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Budget

Driftsbudget

Ramfinansierad verksamhet

Huvudmodellen för finansiering av Norbergs kommuns verksamhet är att denna är ramfinansierad. Varje nämnd får varje år en ekonomisk ram att finansiera den verksamhet som nämnden enligt reglementet ska utföra. Nämnden ansvarar för att inom ramen budgetera och genomföra verksamheten. Nämnden prioriterar själva i sitt budgetbeslut hur den ekonomiska ramen ska fördelas på olika verksamheter, dock ska nämnden följa instruktioner från fullmäktige. Resursfördelningen till samverkansorgan och gemensamma nämnder regleras i särskild ordning.

Resursfördelningsmodell

Kommunens huvudprinciper för resursfördelning är:

- **Demografi**
Den demografiska modellen används för resursfördelning till äldreomsorg, barnomsorg, grundskola (inte anpassad grundskola), gymnasieskola, förskoleklass samt skolbarnomsorg. Modellen innebär att budgeten anpassas efter förändringar i befolkningsunderlaget. Ett pris per brukare inom ett visst verksamhetsområde beräknas. Priset inom verksamhetsområdet kan variera beroende på exempelvis ålder, kön, civilstånd, etnicitet eller socioekonomisk grupp. Priser räknas sedan upp så att det följer kostnadsutvecklingen inom verksamheten. Samma uppräkningsindex som i indexmodellen används.
- **Prisförändringar mellan åren: index**
För övriga verksamheter som kommunen bedriver i egen regi eller köper från andra tillämpas indexmodellen, vilket innebär att kostnader och intäkter indexeras. Verksamheten kompenseras för hyresökningar, kostnadsökningar för köpt verksamhet samt ökning av övriga kostnader.
- **Löneökningar**
En pott för löneökningar budgeteras centralt utifrån en nivå som fastställs i kommunens budgetföresättningar. Budgeten fördelas sedan till respektive verksamhet när utfallet av lönerörelsen för innevarande budgetår är känd.
- **Politiska prioriteringar**
De politiska prioriteringar som uttrycker kommunens viljeinriktning och ambitionsnivå är också styrande för resursfördelningen. De politiska målen ska återspeglas i fördelningen av resurser.
- **Beslutade verksamhetsförändringar**
De verksamhetsförändringar som beslutats och fastställts inför budgetperioden ska påverka resursfördelningen. Ej ännu fastställda verksamhetsförändringar ska inte tas i beaktande.
- **Driftkostnadsförändringar på grund av investeringsvolym (kapitalkostnader)**

För investeringar i mark, byggnader och tekniska anläggningar läggs kapitalkostnaden till hyran eller avgiften. Det sker således ingen automatisk kompensation för dessa kapitalkostnader. Frågan om verksamheten ska kompenseras för ökad hyreskostnad beslutas av kommunfullmäktige.

Nämndsbudget

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna en ekonomisk ram för att bedriva verksamheten. Budgetramen fördelas sedan av nämnderna genom nämndsbudgetering av kostnader och intäkter för olika verksamheter.

När fullmäktige beslutat om budget för kommande år ska en nämndsbudget skyndsamt upprättas av respektive nämnd.

Detaljbudget

Förvaltningen är bunden av de ramar och föreskrifter nämnden har fastställt i nämndsbudgeten. Med denna som grund ansvarar kontorschefen för att ta fram en budget med ytterligare detaljering för verksamheterna inom sitt kontor. Kontorschefen beslutar om vilken detaljnivå budget ska fastställas på.

Tilläggsanslag

Tilläggsanslag till fastställd budgetram eller investeringsram kan förekomma efter beslut av kommunfullmäktige under förutsättning att de finansiella målen fortfarande kan uppnås innevarande budgetår.

Investeringsbudget

Beslut om investeringar görs av fullmäktige. Ett beslut om en särskild investering/investeringsprojekt görs normalt som en del av en årlig investeringsbudget. Varje investering/investeringsprojekt budgeteras som en del av en särskild nämnds investeringsram. Om ett investeringsprojekt som har en planerad projektstart eller faktisk har startat under budgetåret, kan kvarstående medel ombudgeteras till följande budgetår genom särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Fullmäktige kan i särskilda fall fatta beslut om investeringar under pågående budgetår, men måste då i enlighet med kommunallagen även besluta om hur investeringen ska finansieras.

I samband med budget ska kommunfullmäktige anta en treårig investeringsbudget.

Principer för investeringar

Anskaffning av anläggningstillgångar inom kommunen räknas som investeringar.

Anläggningstillgångar delas in i:

- Finansiella anläggningstillgångar
- Immateriella anläggningstillgångar
- Materiella anläggningstillgångar

Kostnader och intäkter som genereras av finansiella anläggningstillgångar budgeteras och bokförs inom kommunen finansförvaltning och påverkar inte nämndernas budgetramar.

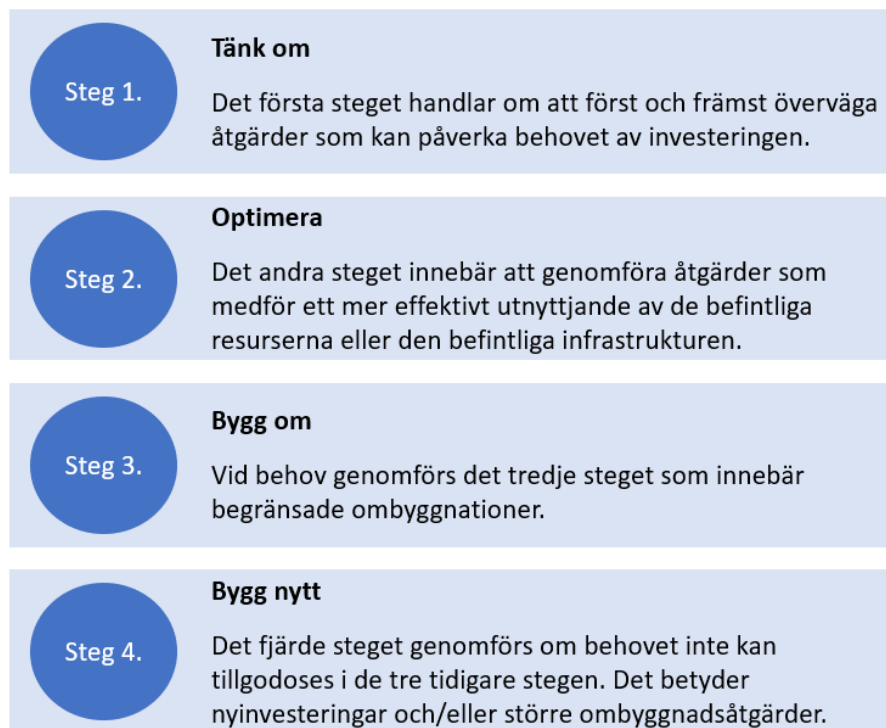
En tillgång aktiveras som investering och avskrivs om:

- Tillgången har ett anskaffningsvärde som överstiger 1 PBB
- Tillgången har en ekonomisk livslängd som överstiger 3 år

Om tillgången har ett lägre anskaffningsvärde eller en kortare ekonomisk livslängd ska kostnaden direkt bokföras på den nämnd som ansvarar för tillgången.

Fyrstegsprincipen

Norbergs kommun tillämpar fyrstegsprincipen¹ för att säkerställa en god resurshushållning och för att åtgärder ska bidra till en hållbar samhällsutveckling. Den är vägledande i kommunens arbete för att säkerställa effektiva och hållbara lösningar.

Omdisponering och justering av budget

Omdisponering av driftsbudget

Omdisponering av medel mellan nämnderna beslutas av kommunfullmäktige.

¹ [Fyrstegsprincipen - Bransch \(trafikverket.se\)](https://www.trafikverket.se)

Lönejusteringar

Medel för årets lönehöjningar efter avtalsrörelsen budgeteras centralt i kommunens finansförvaltning. När effekterna av lönerörelsen är känd får NVE utan särskilt beslut fördela ut medel till nämnder och verksamheter.

Omdisponering inom en nämnds detaljbudget beslutas av berörd nämnd.

Omdisponeringar som beslutas av kommunstyrelsen eller berörd nämnd får inte leda till att den av kommunfullmäktige beslutade mål- och verksamhetsinriktningen ändras. Om förändringen är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen ska fullmäktige fastställa denna förändring särskilt.

Huvudprinciper för ekonomistyrningen

Norbergs kommuns ekonomistyrning baseras på tre huvudprinciper

- Lagar och förordningar ska följas
- Tillgängliga resurser utgör ram
- Kommunen tillämpar målstyrning

Lagar och förordningar, tillgängliga resurser samt övergripande mål utgör ram för den verksamhet som ska bedrivas.

Tillgängliga resurser, det vill säga de ekonomiska medel som kommunen har att fördela, sätter ramen för vad som är som är möjligt att genomföra. De ekonomiska medel som är tillgängliga begränsar därmed vad som kan uppnås eller planeras.

De övergripande strategiska områdena uttrycker kommunens viljeinriktning och ambitionsnivå. Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen, uppdragen och resurstilldelningen.

Planering – mål och budget

Kommunallagen stipulerar att:

- Kommunstyrelsen varje år ska innan oktober månads utgång ska upprätta ett budgetförslag.
- Kommunstyrelsen bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna in sina budgetförslag.

Inför budgetarbetet fastställer kommunstyrelsen en plan för budgetprocessen.

Beslut om budget ska tas i enlighet med kommunallagens (2017:725) föreskrifter (11 kap 8-11 §).

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige i Norberg fastställer varje år en budget för nästkommande kalenderår samt en plan för ekonomin för de nästkommande två åren. Fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning ska anges i budgeten.

(Kommunallagen 11 kap. 6 §) De finansiella målen för god ekonomisk hushållning ska innehålla:

- Resultatkrav
- Soliditet
- Amortering

Taxor och andra avgifter

Kommunfullmäktige beslutar om taxe- och avgiftssättningen i kommunen.

Kommunfullmäktige kan under vissa omständigheter delegera till nämnd att enligt kommunfullmäktiges anvisningar besluta om taxor och avgifter för respektive taxe- eller avgiftsfinansierad verksamhet. Ny avgiftsfinansiering av verksamheter beslutas alltid av kommunfullmäktige.

Uppföljning och utvärdering

Norbergs kommuns tillämpar tertialuppföljning med helårsprognos för både verksamhet och ekonomi. Tertialuppföljning per sista augusti är tillika delårsrapport. Tertialuppföljning per sista december är tillika årsredovisning. Utvärdering av fullmäktiges uppdrag görs i samband med delårsrapport och årsredovisning. Uppföljning av investeringar ska göras i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Delårsrapport

Varje nämnd och styrelse ska upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten och ekonomin från räkenskapsårets början. Nämnderna överlämnar delårsrapporterna till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska, inom två månader efter utgången av den period av räkenskapsåret som delårsrapporten omfattar, överlämna kommunens samlade delårsrapport till kommunfullmäktige och revisorer.

Årsredovisning

Varje nämnd ska årligen upprätta en skriftlig uppföljning av verksamhet, måluppfyllelse och resultat till kommunstyrelsen (årsredovisning). Nämnderna överlämnar årsredovisningen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska senast 15 april överlämna kommunens sammanställda årsredovisning till kommunfullmäktige och revisorer.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta som uppkommer av investeringar finansieras av respektive nämnd. Kapitalkostnaderna för fastigheter och anläggningar debiteras Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK). Internränta fastställs årligen.

Byggnad, fastighet, gator, vägar och vatten/avlopp

En investering ska om möjligt delas upp i komponenter med olika avskrivningstider, anpassade till respektive komponents förväntade ekonomiska livslängd.

Övriga tillgångsslag

En investering ska ha en avskrivningstid som speglar tillgångens förväntade nyttjandetid.

Kapitalkostnaden för under året färdigställda investeringar bör aktiveras månaden efter färdigställandet.

Kommunens lån

Nya lån kan tas upp till investeringar som fullmäktige bedömer nödvändiga. Nya lån ska i första hand tas upp till investeringar som genererar intäkter eller minskade driftkostnader. Därutöver kan lån tas upp för investeringar i självfinansierade verksamheter.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.

Kommunfullmäktige antog lokala riktlinjer för resultatutjämningsreserv 4 maj 2020, § 49.